

Опитування БДІПЛ щодо безпеки та захищеності жінок-біженок з України

Починаючи з 1999 року, Бюро з демократичних інститутів і прав людини ОБСЄ (БДІПЛ) активно працює у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми в регіоні ОБСЄ, зосереджуючись у своїх діях на забезпеченні міжнародних стандартів прав людини та вжитті заходів, що є ґендерно-чутливими та дружніми до дітей і здійснюються з урахуванням інтересів жертв і постраждалих, а також пережитого ними травматичного досвіду. БДІПЛ продовжує надавати підтримку Україні, в межах якої було проведено опитування близько 1000 українських жінок-біженок з метою забезпечити врахування й відображення їхнього досвіду та чинників їхньої вразливості у ході розробки політики та здійснення заходів у відповідь на ситуацію, що склалась.

Контекст

Збройний конфлікт підвищує ризик торгівлі людьми для жінок та дітей, які є біженцями з України. Такий ризик пов'язаний, наприклад, із підвищенням соціальної та економічної вразливості, недотриманням норм верховенства права та загальною дестабілізацією в роботі державних установ. Третина виявлених жертв торгівлі людьми в усьому світі – це діти; водночас жінки та діти разом становлять 95% усіх жертв торгівлі людьми з метою сексуальної експлуатації. Це означає, що більшість біженців, які й належать до зазначених груп, також є найімовірнішими цілями торгівців людьми.

Основні результати опитування

Респондентки назвали низку проблем, з якими вони стикаються у країнах транзиту чи призначення і які впливають на їхню безпеку й захищеність. Серед них: недостатнє знання місцевої мови; брак фінансових ресурсів; неспроможність орендувати житло; відсутність

медичної допомоги; брак доступу до соціальних мереж і спільнот; домашнє насильство та дискримінація. Крім того, після виїзду з України респондентки наражались на ризики шахрайства, отримували погрози, піддавались шантажу чи примусу.

Попередній досвід сексуального та ґендерного насильства створює властиву вразливість до торгівлі людьми. Деякі респондентки повідомили, що після виїзду з України вони зазнавали сексуальних домагань чи домашнього насильства; отримували пропозиції надавати сексуальні послуги чи працювати в секс-індустрії, а також пропозиції щодо сурогатного материнства чи участі у виготовленні порнографічних матеріалів; піддавалися сексуальному насильству. Деякі респондентки зазначили, що їхні власні діти або діти, які перебувають під їхньою опікою, зазнавали цькування, дискримінації чи переслідувань у школах, університетах або місцевій громаді; страждали від домашнього насильства чи сексуальних домагань; отримували пропозиції про надання сексуальних послуг або щодо участі у виготовленні порнографічних матеріалів.

Двоє з п'яти респонденток визнали, що їх непокоїть загроза торгівлі людьми, тоді як майже половина відповіли, що не отримували жодної інформації про торгівлю людьми та про те, як уберегтися від цього ризику. Кожна п'ята сказала, що потрібно робити більше, щоб зупинити торгівлю жінками та дівчатами, підкреслюючи необхідність звернути особливу увагу на такі проблеми, як відсутність контролю за переміщенням біженців після перетину кордону та брак інформаційних матеріалів різними мовами на прикордонних пунктах, а також застосовувати ґендерно-чутливі підходи у протидії торгівлі людьми щодо жінок-біженок.

Рекомендації щодо політики

Метою нижченаведених 12 ключових рекомендацій щодо політики є усунення чинників вразливості біженців до торгівлі людьми, а також активізація зусиль із виявлення українських біженців, особливо дітей, у країнах транзиту та призначення й запобігання їх потраплянню до ситуацій торгівлі людьми.

- Запровадити порядок перевірки надавачів житла, в тому числі перевірку наявності/ відсутності судимостей, і розробити довгострокові рішення щодо безпечного житла;
- Забезпечити належне регулювання діяльності агенцій з працевлаштування, включаючи реєстрацію та жорсткий моніторинг, що сприяло б запобіганню торгівлі людьми з метою трудової експлуатації, а також забезпечити доступ до освіти та догляду за дітьми в містах, де є можливості працевлаштування;
- Надавати біженцям інформацію про їхні права зрозумілою мовою та в доступному форматі, а також допомогу перевірених перекладачів і безкоштовні юридичні послуги/консультації;
- Відстежувати та видаляти наявну онлайн дезінформацію про права українських біженців, а також протидіяти розповсюдженню мови ворожнечі та дезінформації, спрямованих проти українських біженців;
- Надавати просвітницькі матеріали українською та російською мовами в основних місцях відвідання, у соціальних мережах і на гарячих лініях, а також забезпечувати доступність україномовного та російськомовного персоналу, який працює на гарячих лініях екстреної допомоги, та залучати представників діаспори, включно з постраждалими від торгівлі людьми;
- Забезпечити навчання всіх суб'єктів, які працюють із біженцями, включно з організаціями громадянського суспільства, щодо виявлення постраждалих від торгівлі людьми, застосування підходу з урахуванням психологічної травми та звернення до національного механізму перенаправлення або еквівалентних систем;
- Забезпечити навчання співробітників правоохоронних органів на національному та місцевому рівнях, у тому числі працівників підрозділів із боротьби з кіберзлочинністю, щодо виявлення постраждалих від торгівлі людьми та підходу з урахуванням психологічної травми, а також щодо випереджальних заходів, спрямованих на відстеження та припинення діяльності з вербування й експлуатації українських жінок і дітей-біженців;
- Посилити роботу інспекції праці в галузі сільського господарства, сфері обслуговування, індустрії гостинності, на виробництві, у промисловості, у сфері домашньої праці/догляду за людьми похилого віку для виявлення випадків торгівлі людьми з метою трудової експлуатації;
- Вживати дієвих заходів для зменшення попиту на торгівлю людьми з метою сексуальної та трудової експлуатації українських жінок та дітей-біженців;
- Створити надійні системи реєстрації всіх дітей без супроводу дорослих та розлучених з родиною дітей, забезпечити інтегрування систем реєстрації з національними системами захисту дітей і пріоритетувати возз'єднання сімей, у разі необхідності;
- Призначити законних опікунів і здійснювати моніторинг їхньої діяльності протягом 24 годин; провести оцінювання найкращих інтересів дитини для визначення варіантів розміщення та догляду, в тому числі щодо дітей віком 16-18 років;
- Вживати заходів зі зменшення вразливості українських дітей до експлуатації з метою виготовлення матеріалів сексуального насильства над дітьми та інших форм сексуальної експлуатації в Інтернеті.

Подальша інформація

Інфографіка результатів опитування

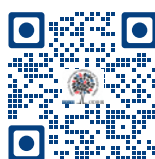
<https://www.osce.org/odihr/535584>

Посібник «Національні механізми взаємодії: об'єднання зусиль для захисту прав осіб, які постраждали від торгівлі людьми: практичний довідник»

<https://www.osce.org/odihr/510551>

Інформаційний бюлетень БДІПЛ в Україні

<https://www.osce.org/odihr/523236>

Бюро з демократичних інститутів і прав людини ОБСЄ

Вул. Мьодова, 10
00-251 Варшава, Польща

Телефон: +48 33 520 06 00

Факс: +48 22 520 06 05

Електронна пошта: office@odihr.pl

Слідкуйте за діяльністю ОБСЄ

